

Дијалог промена

Дијалогом до ориГИнал производа

Дијалогом до Оригинал производа - Партнерством за подршку

Водич за јединице локалне самоуправе:

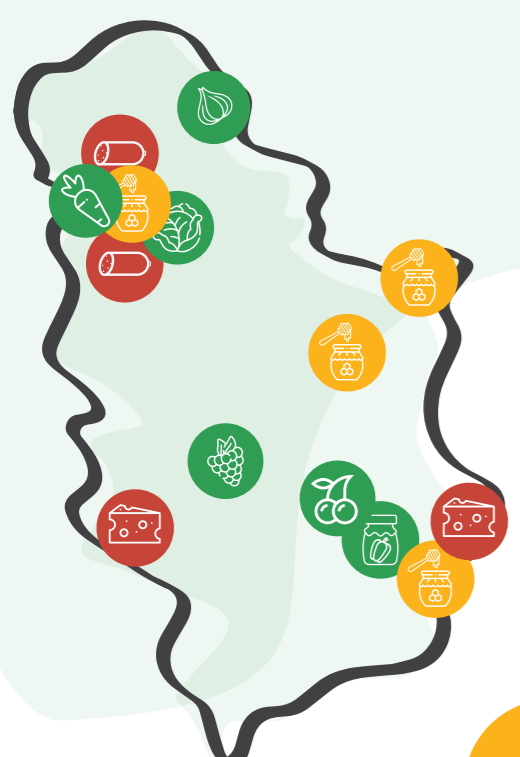
Ова публикација је резултат пројекта који спроводи Савез „Оригинал Србија“ у партнерству са Асоцијацијом „Етно Мрежа“ у оквиру програма Дијалог промена који спроводи Београдска отворена школа а који финансира Европска унија. Публикација представља модел сарадње удружења произвођача и јединице локалне самоуправе за подршку сертификације производа са ознаком географског порекла.

Водич је направљен са циљем упознавања локалних самоуправа са системом ознаке географског порекла као једним од потврђених модела ЕУ у развоју локалне заједнице у руралним срединама. Податак да Србија има више од 40 регистрованих производа а само 14 активних, од којих већина није развијено на тржишту, говори о великом потенцијалу традиционалних производа Србије који још увек није искористићен.

У оквиру водича, представници локалних самоуправа у Србији моћи ће у најкраћим цртама да се упознају са системом заштите, регистрације и сертификације производа са ознаком географског порекла, кључним актерима у развоју производа, улогом јединица локалне самоуправе и најважније, конкретним корацима активног учешћа и заједничког рада ЈЛС са удружењима произвођача производа.

„Ова публикација је настала у оквиру пројекта Београдске отворене школе „Дијалог промена“, који се спроводи уз финансијску подршку Европске уније. Ставови и мишљења аутора изнети у овој публикацији не представљају званичне ставове Европске уније, ни Београдске отворене школе, и за њих је искључиво одговоран аутор“.

Сертификовани производи и корисници ознаке географског порекла

1	Врбички пролећни бели лук	Удружење Врбички лук
2	Футошки купус	Удружење Футошки купус
3	Бегечка шаргарепа	ЗЗ "Бегечки повртари"
4	Ариљска малина	Удружење Ариљска малина
5	Облачинска вишња	Удружење "Облачинска вишња"
6	Лесковачки домаћи ајвар	Удружење "Лесковачки ајвар"
7	Њердански мед	ДП "Толубачки град"
8	Власински мед	Удружење пчелара "Матица"
9	Хомољски мед	Удружење пчелара "Хомоље"
10	Фрушкогорски липов мед	ДП "Јован Живановић"
11	Сремски кулен	ViteCO
12	Петровска кlobаса	Мала месара Пајић
13	Пиротски качкавал	Млекарска школа "Др Обрен Пејић"
14	Златарски сир	Удружење Златарски сир

Регистрованих **40**
Сертификованих **14**

Ознака географског порекла као интелектуална својина се региструје у **Заводу за интелектуалну својину**.
Списак свих регистрованих ознака може се видети у бази података на сајту Завода за интелектуалну својину : <https://www.zis.gov.rs/baze-podataka/oznake-geografskog-porekla/>

Шта је ознака географског порекла?

Шта повезује италијански пармезан, истарски пршут и колумбијску кафу са нашим Лесковачким ајваром, Златарским сиром или Футошким купусом? Повезују их укуси укорениени у рецептури и традицију производње на одређеном поднебљу.

Али шта заправо значи термин **ознака географског порекла**?

Географско порекло представља добровољни стандард квалитета којим се штити име производа. Заштићено име је гаранција да је производ настао од тачно одређених сировина, по одређеној рецептури и на одређеном подручју.

Корист за одрживи развој

- Економски развој**
 - Повећање прихода и броја запослених
 - Опстанак становништва у руралним подручјима
 - Одржавање локалне традиције и културе
- Очување животне средине**
 - Употреба локалних ресурса и сировина
 - Очување биодиверзитета и аутохтоних сорти
- Друштвено социјална одрживост**
 - Културно наслеђе и традиција
 - Јачање друштвених веза
 - Јачање идентитета

У ЕУ регистровано је преко **3300** производа
Удео производа са ознаком порекла у извозу хране и пића из ЕУ је преко **15%**

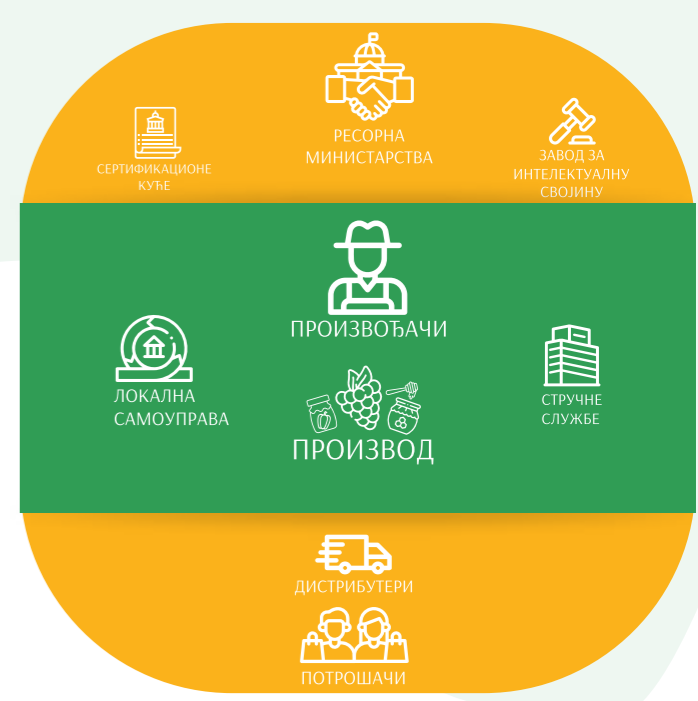
Ко су учесници у развоју производа са ознаком порекла?

На развоју производа са ОГП учину разни актери који су укључени у стварање вредности или учину на креирање амбијента и окружења за његов развој.

У односу на територију где се ствара вредност производа учеснике можемо поделити на:

А) учеснике у оквиру локалне територије

Б) учеснике изван локалне територије

Сви актери раде на **квалитета** заснован на производу са географским пореклом

Која је улога локалне самоуправе у развоју производа са ОГП?

ЈЛС као ауторитет у локалној заједници има **кључну улогу иницијатора** и лидера у стварању локалне мреже, мобилизацији не само произвођача, већ свих потребних и заинтересованих субјеката који ће заједничким напорима развијати систем ОГП у својој локалној заједници.

С обзиром да корист од производа може да има **цела локална заједница**, **локалне самоуправе у развоју производа са ОГП** могу да имају можда и **кључну улогу**.

Активна локална самоуправа

Регистрација и сертификација производа су први кораци у развоју производа са ОГП, али због високих трошкова које носе произвођачи, често буду и последњи. Зато је неопходно креирати **програм подстицаја** за покривање трошкова сертификације производа са ОГП.

Процес заштите и сертификације производа

- Регистрација производа у заводу за интелектуалну својину**
Највећи трошкови **сертификације** поред израде elaborата, регистрације производа, такси и оперативних трошкова, представљају трошкови ангажовања **сертификационог тела** на годишњем нивоу које је задужено за целокупан процес сертификације.
- Израда контролног плана са сертификационим телом**
У оквиру **контролног плана** контролишу се три кључне компоненте: контрола процеса производње, следљивост производа и контрола финалног производа - физичке, хемијске, сензорне карактеристике.
- Одобрење контролног плана од стране Министарства ПШВ**
Минимални годишњи **трошкови** ангажовања сертификационе куће и групе сертификације су **250,000 РСД**.
- Добијање статуса овлашћеног корисника - од стране ЗИС-а**
С обзиром да **произвођачи носе све трошкове**, често због недостатка **финансијских средстава** одуштају од сертификације производа.

ЈЛС кроз локалне субвенције и подстицаје може да покрије трошкове сертификације!

Пример активне ЈЛС - Град Нови Сад

У Републици Србији, **прва локална самоуправа** која је креирала и спроводи локалну политику за развој производа са ОГП је **Град Нови Сад** за производе Футошки купус, Бегечка шаргарепа и Фрушкогорски липов мед. У оквиру програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја Града Новог Сада на годишњем нивоу актуелан је јавни позив за субвенцију за покривање трошкова сертификације производа са ознаком географског порекла.

Текст **јавног позива** са документацијом може да се види на сајту Градске управе за привреду Града Новог Сада : www.privredans.com

2014-2021.
10 МИЛ. РСД

ЈЛС и удружења произвођача на заједничком задатку

Како удружења произвођача и ЈЛС заједно раде?

Удружења произвођача треба да буду сервис локалне заједнице, која пружа помоћ произвођачима и заједно са ЈЛС развија систем ознаке географског порекла у локалној заједници.

Сектори и службе у ЈЛС које треба да имају активно учешће у раду са удружењем произвођача:

- Сектор за пољопривреду и стручне службе
- Сектор за привреду
- Сектор за заштиту животне средине
- Локална и регионална туристичка организација

Започнимо сарадњу!

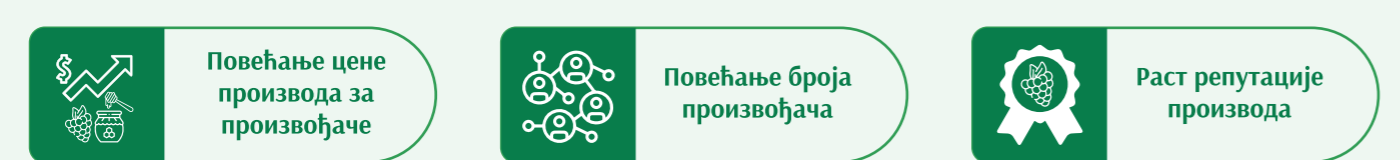
Почетак развоја производа са ОГП значи и почетак улагања у одрживу локалну заједницу. То не треба да буде само трошак произвођача, већ инвестиција читаве локалне заједнице.

Креирање локалних програма за субвенцију трошкова сертификације производа једна је од првих мера којом ЈЛС показује активно учешће у развоју система ОГП.

Кораци ка партнерству:

- Састанци удружења произвођача и ЈЛС
- Дефинисање заједничких циљева
- Креирање акционог плана - програм за субвенцију
- Објављивање јавног позива

Кроз период од 3-5 година могу се видети први резултати:

Аутори : Мирјана Милутиновић, Вук Вујачић
Менторска подршка : Др Јелена Филиповић
Издавач: Савез Оригинал Србија
Графичка обрада : Горан Бајић
Фотографија са насловне стране : Олга Аллемани
Фотографија настала у оквиру пројекта швајцарске владе о подршци интелектуалне својине у Србији.

Литература:
Водич за групну сертификацију и интерну контролу производа са ознаком географског порекла, Брошура- Како да производ са географским пореклом буду део успешне локалне заједнице, Људи места, производи - Приручник за промовисање квалитета производа са географским пореклом и одрживе географске ознаке (Фоа, прво издање).